

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»

Лапенко Т.Г.

доцент кафедри безпеки життєдіяльності
кандидат технічних наук, доцент

Аналіз стану безпеки життєдіяльності в Україні показує, що рівень небезпеки більший, ніж в країнах ЄС. Так, ризик загинути від невиробничих факторів складає близько $1460 \cdot 10^{-6}$, в країнах ЄС - $426 \cdot 10^{-6}$ [1]. Незважаючи на це, в освітній галузі безпеки життєдіяльності з'явилась тенденція нівелювання відбудованої відповідно до законодавчих та нормативних актів системи навчання.

У вищій школі відбулося злиття окремих дисциплін «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», який з'єднує питання безпосередньо безпеки життєдіяльності, охорони праці [2]. Дисципліна вивчається на перших курсах бакалаврату.

В останній час великої уваги набуває проблема активізації пізнавальної діяльності студентів у процесі навчання з використанням активних методів навчання та залучення студентів до самостійної роботи. Тому поряд з традиційними заняттями з'явилися нові форми організації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, для яких характерна насичена конструктивна діяльність викладача і активна пізнавальна діяльність студента. Це стає можливим за умови розбудови освітньої системи на засадах гуманізму, спрямування її на організацію успіху в навчанні, що притаманно особистісне орієнтованому навчанню.

Ефективними формами в даній технології при вивченні дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» можуть бути заняття - диспути, заняття прес - конференції, заняття ділової та рольової гри, бінарні заняття. Зупинимося на особливостях методики організації та проведення деяких з них.

Заняття прес-конференція. Визначившись з темою заняття, викладач поділяє групу на групи приблизно рівноцінні за знаннями, які будуть виконувати ролі співробітників газет та журналів. Саме заняття прес-конференція орієнтовно містить чотири етапи: відповіді «співробітників» прес-центру на питання журналістів; підготовка до оформлення редакційних завдань - кожен «співробітник преси» на основі отриманих відповідей на свої питання готує матеріал в журнал; звіт про виконану роботу; підведення підсумків і випуск експрес-газети за даною тематикою.

Проведення такого заняття доцільне, оскільки воно передбачає вихід за часові рамки традиційного заняття в процесі вирішення поставленого комплексного завдання, яке вимагає задіяння мисленневих процесів (аналізу, співставлення, порівняння), здійснення причинно-наслідкових зв'язків.

Бінарне заняття. Враховуючи те, що навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» побудована з залученням знань великого кола дисциплін - фізики, хімії, біології, валеології тощо, заняття

можуть проводитись як консилиуми, на яких небезпечний об'єкт, процес чи явище буде піддано всебічному аналізу «спеціалістами» різного профілю - економістами, менеджерами, фінансистами, технологами, інженерами-механіками, обліковцями. Обов'язковою умовою такого заняття є етап систематизації та узагальнення отриманих знань.

Метод пізнавальних ігор - спеціально створена захоплююча розважальна діяльність, яка має неабиякий вплив на засвоєння студентів знань, набуття умінь, навичок. Гра створює у навчальному процесі позитивну емоційну атмосферу засвоєння матеріалу: створює сприятливий для засвоєння знань настрій, заохочує до навчальної роботи, знімає втому, перенавантаження.

Метод навчальної дискусії - такі заняття викликають зацікавленість студента, особливо коли дискутуються життєві ситуації - небезпеки під час купання, вживання недоброякісних продуктів, поведінка при зустрічі з шахраєм, злодієм тощо. У процесі підготовки до проведення такого заняття викладач визначає предмет дискутування і звідси тема поділяється на питання, що дискутуватимуться. В завдання студента входить читання рекомендованої літератури з предмета дискусії.

Побудова навчального процесу з використанням розглянутих вище методів створює сприятливі умови для навчання студентів безпечній поведінці, формування відповідних почуттів, потреб, навичок, способів діяльності - всього того, що складає основу духовної і матеріальної культури особистості і сприяє формуванню активної позиції щодо власної безпеки і безпеки оточуючих.

Поряд з цим слід зазначити, що пояснювально-ілюстративне навчання є ефективним для формування необхідної бази наукових знань, які дозволяють розкривати основні компетенції, а саме: знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності з урахування виникнення небезпек; оцінювати середовище перебування щодо особистої безпеки; здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки; вміння обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходи з колективної та особистої безпеки. Тому в практиці викладання дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» доцільне застосування розглянутих педагогічних технологій залежно від вікових особливостей студентів, мети, завдань і змісту навчання.

Список використаних джерел

1. Жукова Л.А. „Безпека і здоров'я людини" - неодмінна умова сталого розвитку суспільства / Безпека життя і діяльності людини -освіта, наука, практика. Матеріали УІ міжнародної науково-методичної конференції. - К.:Вид. Центр „Самміт - Книга", 2007.-С.4...5.

2. Заплатниський В.М. Інтеграція дисципліни безпеки життєдіяльності - за чи проти (Безпека життя і діяльності людини -освіта, наука, практика. Матеріали УІ міжнародної науково-методичної конференції.К.: Від. Центр „Самміт - Книга", 2007.-С.45...47.

3.Педагогічні технології. Досвід. Практика.: Довідник / Ред. кол. П.І. Матвієнко, С.А. Клепко та ін. - Полтава,;, ПОПОПП, 1999.-96с.